

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้ รวมทั้งกำหนดค่าน้ำหนัก ความสำคัญของมาตรฐานและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระ การเรียนรู้ภาษาไทย ตลอดจนการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ ในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ ภาษาไทย ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยผู้วิจัยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ทั้งหมด 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และขั้นตอนที่ 2 การศึกษาค้นคว้าความคิดเห็น เกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้น ผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีรายละเอียดของประชากรและ กลุ่มตัวอย่าง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยการศึกษาค้นคว้า เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวบ่งชี้การจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง และทำการสังเคราะห์ข้อมูลที่ได้จาก การสัมภาษณ์ ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) ใช้เวลาในการดำเนินการ 18 วัน จากนั้น ผู้วิจัยได้ใช้เทคนิคเดลฟายกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 24 ท่าน ได้แก่ อาจารย์ใน ระดับอุดมศึกษา จำนวน 6 ท่าน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 6 ท่าน และครูต้นแบบ จำนวน 12 ท่าน

เครื่องมือที่ใช้ในเทคนิคเดลฟาย ได้แก่ แบบสอบถามเพื่อคัดเลือกตัวบ่งชี้การจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จำนวน 3 ฉบับ ได้แก่ แบบ- สอบถามฉบับที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดแบบกำหนดประเด็น ส่วนแบบสอบถามฉบับที่ 2 และ 3 เป็นแบบสอบถามปลายปิด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยผู้วิจัยนำโครงร่าง วิทยานิพนธ์ และหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย ติดต่อขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญด้วย ตนเอง และนำแบบสอบถามรอบที่ 1 ไปส่งถึงผู้เชี่ยวชาญเป็นรายบุคคลด้วยตนเอง ส่วน แบบสอบถามรอบที่ 2 และ 3 ใช้วิธีการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ ยกเว้นผู้เชี่ยวชาญที่

ปฏิบัติงาน หรือพักอาศัยอยู่ในจังหวัดพิษณุโลก ผู้วิจัยจะส่งแบบสอบถามด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลของแบบสอบถามรอบที่ 1 ใช้วิธีการสังเคราะห์เนื้อหา พร้อมทั้งเพิ่มเติม/แก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ส่วนแบบสอบถามรอบที่ 2 และ 3 ใช้การเปรียบเทียบคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนกับคำตอบของกลุ่ม ด้วยการคำนวณค่ามัธยฐาน(Median) และค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์(Interquartile Range) เกณฑ์ที่ใช้ในการพิจารณาตัดสิน คือ ตัวบ่งชี้ต้องมีค่าพิสัยระหว่างควอร์ไทล์ไม่เกิน 1.50 และมีค่ามัธยฐาน(Median) ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป การดำเนินการในเทคนิคเดลฟายใช้เวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล รวมทั้งสิ้น 1 เดือน 25 วัน

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย(ประธานอนุกรรมการ /หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย) ในสถานศึกษาที่สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1, 2 และ 3 จำนวน 516 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น(Stratified Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 286 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามปลายปิด ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 1 ฉบับ โดยผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยและแบบสอบถามส่งถึงกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง การดำเนินการในขั้นตอนนี้ใช้เวลา 1 เดือน 4 วัน และได้รับแบบสอบถามกลับคืนจากครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย(ประธานอนุกรรมการ/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย) จำนวน 194 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 72.39 ของแบบสอบถามทั้งหมด และทำการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการคำนวณค่าเฉลี่ยเลขคณิต(Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(Standard deviation)

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการพัฒนามาตรฐานและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยใช้เทคนิคเดลฟาย ได้มาตรฐานจำนวน 5 มาตรฐาน 78 ตัวบ่งชี้ ประกอบด้วย 1) มาตรฐานด้านการเตรียมการสอน จำนวน 13 ตัวบ่งชี้ 2) มาตรฐานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ จำนวน 25 ตัวบ่งชี้ 3) มาตรฐานด้านสื่อการเรียนรู้ จำนวน 9 ตัวบ่งชี้ 4) มาตรฐานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ จำนวน 16 ตัวบ่งชี้ และ 5) มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ จำนวน 15 ตัวบ่งชี้ ส่วนการกำหนดค่าน้ำหนักคะแนนความสำคัญของมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่นั้น พบว่า ผู้เชี่ยวชาญให้ความสำคัญในแต่ละมาตรฐานตามลำดับ

ดังนี้ อันดับแรก คือ มาตรฐานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ รองลงมา มาตรฐานด้านการเตรียมการสอน มาตรฐานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มาตรฐานด้านสื่อการเรียนรู้ และอันดับสุดท้าย มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ

2. ผลการศึกษาค้นคว้าความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย(ประธานอนุกรรมการ/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย) ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยทั้ง 5 มาตรฐาน 78 ตัวบ่งชี้ ดังที่ผู้วิจัยได้นำเสนอ โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม พบว่า ตัวบ่งชี้ที่มีความเหมาะสมในการบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกมาตรฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ ส่วนด้านความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยนั้น ครูผู้สอนเห็นว่าตัวบ่งชี้มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดทุกมาตรฐาน เมื่อพิจารณาเป็นรายตัวบ่งชี้พบว่า มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยที่นำเสนอข้างต้น พบประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผลอยู่ 3 ประเด็น คือ

- 1) การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย
- 2) น้ำหนักความสำคัญของมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย และ
- 3) ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จากครูผู้สอน กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยมีรายละเอียดของประเด็นที่จะนำมาอภิปรายแต่ละประเด็น ดังนี้

1. การพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า ตัวบ่งชี้ที่ใช้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ มีจำนวน 5 มาตรฐาน 78

ตัวบ่งชี้ เมื่อพิจารณาตัวบ่งชี้ในแต่ละมาตรฐาน พบว่า มีความสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัย ดังนี้

1.1 มาตรฐานด้านการเตรียมการสอน มีจำนวน 13 ตัวบ่งชี้ ที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ บางตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยอื่นๆ ดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่ 1 (ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างละเอียด เพื่อให้ทราบถึงหลักการ เป้าหมายและแนวทางการจัดการเรียนรู้), ตัวบ่งชี้ที่ 3 (ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ และมีองค์ประกอบครบถ้วน) และตัวบ่งชี้ที่ 9 (ครูผู้สอนวางแผนการผลิตและการใช้สื่อ การเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมของผู้เรียน/กระบวนการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนกระบวนการวัดและประเมินผล) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณูนวล จุจันทร์(2543. หน้า บทคัดย่อ) ในชั้นเตรียมการ ที่ว่าครูผู้สอนหมวดวิชาภาษาไทย ได้ดำเนินการ-ศึกษา วิเคราะห์หลักสูตร จุดประสงค์ เนื้อหา กิจกรรม เตรียมสื่อ แหล่งการเรียนรู้ต่างๆ และจัดทำแผนการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วน, ตัวบ่งชี้ที่ 6 (ครูผู้สอนเตรียมสาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ โดยมีการบูรณาการกับวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของคนไทย ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น) สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 1 (ครูเตรียมการสอนทั้งเนื้อหาและวิธีการที่ผสมผสานภูมิปัญญาไทยและความรู้สากล) ในด้านการสอนของครูของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545. ไม่มีเลขหน้า), ตัวบ่งชี้ที่ 10 (ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกและจัดเตรียมสื่อการเรียนรู้ เพื่อประกอบการจัดกิจกรรมของผู้เรียน/กระบวนการจัดการเรียนรู้) สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 1 (การวางแผนร่วมกับผู้เรียนในการตั้งจุดประสงค์ รูปแบบ สื่อ และลักษณะของกิจกรรม) ในงานวิจัยของ ไพศาล สุวรรณน้อย(กาญจนา ไชยพันธ์, 2545. หน้า 59-60 อ้างอิงจาก ไพศาล สุวรรณน้อย, 2545), ตัวบ่งชี้ที่ 4 (ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีการบูรณาการทักษะทางภาษาระหว่างการฟัง การดู การพูด การอ่าน การเขียน หลักภาษาและการใช้ภาษา) และตัวบ่งชี้ที่ 5 (ครูผู้สอนจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ โดยมีการบูรณาการสาระการเรียนรู้ระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ในลักษณะต่างๆ อาทิ การบูรณาการแบบสหวิทยาการ การบูรณาการแบบคู่ขนาน ฯลฯ) สอดคล้องกับแนวทางการบูรณาการการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2545ค. หน้า 35) ที่จัดให้มีการบูรณาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทั้งบูรณาการภายในกลุ่มสาระเดียวกันหรือบูรณาการต่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ ตั้งแต่ 2 กลุ่มสาระการเรียนรู้ขึ้นไปที่มีสาระการเรียนรู้สัมพันธ์กัน ซึ่งทำให้ผู้เรียนเข้าใจความคิดและความเชื่อมโยงระหว่างความคิดได้ดี และตัวบ่งชี้ที่ 13 (ครูผู้สอนเตรียมการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ครอบคลุมทั้งความรู้ความสามารถทางภาษา พัฒนาการ

ด้านคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน) สอดคล้องกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวังในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ต้องการให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้ครอบคลุมทุกด้าน ทั้งความรู้ ทักษะ/กระบวนการ คุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ(2545ค. หน้า 138)

1.2 มาตรฐานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ มีจำนวน 25 ตัวบ่งชี้ ที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ ประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน มี 2 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 1 (ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย และเร้าความสนใจของผู้เรียน) และตัวบ่งชี้ที่ 2 (ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการนำเข้าสู่บทเรียนที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้) ซึ่งสอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 5 (ใช้เทคนิคการนำเข้าสู่บทเรียนที่หลากหลาย เหมาะสมกับเนื้อหาที่จะสอนและวัยของนักเรียน) องค์ประกอบย่อยขั้นนำเข้าสู่บทเรียน องค์ประกอบหลักขั้นปฏิบัติการสอน ในงานวิจัยของ ภัทพร ประสงค์สุข(2547. หน้า 133) ขั้นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มี 18 ตัวบ่งชี้ คือ ตัวบ่งชี้ที่ 4 (ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับวัยและความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน) สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 1 ของ ชนาธิป พรกุล(2544. หน้า 7) และตัวบ่งชี้ที่ 1 มาตรฐานที่ 4 ของ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา(ม.ป.ป. หน้า 10) ที่ว่ามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลาย เหมาะสมกับธรรมชาติของผู้เรียน, ตัวบ่งชี้ที่ 9 (ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยบูรณาการสาระการเรียนรู้กับวัฒนธรรมหรือวิถีชีวิตของคนไทย ตลอดจนภูมิปัญญาท้องถิ่น) สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 4 (มีการนำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน) ของ ชนาธิป พรกุล(2544. หน้า 7), ตัวบ่งชี้ที่ 13 (ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการคิดต่างๆ อาทิ การคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างมีเหตุผล ฯลฯ โดยใช้วิธีการที่กระตุ้นให้ผู้เรียนได้คิดลงมือปฏิบัติ ประเมิน และพัฒนางานของตน อาทิ การอภิปราย การวิจารณ์ ฯลฯ) สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 4 (ครูจัดกิจกรรม และสถานการณ์ให้ผู้เรียนได้แสดงออกและคิดอย่างสร้างสรรค์) ในด้านการสอนของครูของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2545. ไม่มีเลขหน้า), ตัวบ่งชี้ที่ 16 (ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง/การเรียนรู้จากสภาพจริง เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเอง) สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 3 ของ ชนาธิป พรกุล(2544. หน้า 7) และตัวบ่งชี้ที่ 3 มาตรฐานที่ 4 ของ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา(ม.ป.ป. หน้า 10) ที่ว่ามีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนรู้จักศึกษาหาความรู้และแสวงหาคำตอบด้วยตนเอง, ตัวบ่งชี้ที่ 17 (ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนใช้ความสามารถทางภาษาไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพตามความ-

เหมาะสม) สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณูนวล จุจันทร์(2543. หน้า บทคัดย่อ) ในชั้นดำเนินการของ ครูผู้สอนหมวดวิชาภาษาไทยที่เน้นการสอนให้นักเรียนนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน ใช้เป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อและพัฒนาตนเอง, ตัวอย่างที่ 20(ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นด้วยการแลกเปลี่ยนข้อมูล ความรู้ ความคิด และประสบการณ์ซึ่งกันและกัน) สอดคล้องกับตัวอย่างที่ 6(ครูส่งเสริมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้จากกลุ่ม พร้อมทั้งสังเกตส่วนดีและปรับปรุงส่วนด้อยของนักเรียน) ในด้านการสอนของครูของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2545. ไม่มีเลขหน้า), ตัวอย่างที่ 5(ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียนในลักษณะทักษะสัมพันธ์), ตัวอย่างที่ 6(ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการพูดและการเขียนในการสื่อความหมายไปสู่ผู้อื่น เพื่อแสดงข้อมูลความรู้ ประสบการณ์ และการวิพากษ์วิจารณ์ความคิดเห็นต่างๆ กับผู้อื่น), ตัวอย่างที่ 7(ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะการอ่าน การฟัง และการดูในการทำความเข้าใจเรื่องราว ความรู้และประสบการณ์จากบุคคล/จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ อาทิ ภาพยนตร์ คอมพิวเตอร์ ฯลฯ), ตัวอย่างที่ 14(ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาทักษะการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร โดยการจัดกิจกรรมในสถานการณ์จริงทั้งในบริบททางวิชาการในห้องเรียน และในชุมชน เพื่อให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารและได้ฝึกทักษะทางสังคม) และตัวอย่างที่ 15(ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาการเรียนรู้ด้านภูมิปัญญาทางภาษา โดยการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะทางภาษาแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย อาทิ การสัมภาษณ์ผู้รู้ในท้องถิ่น การทำโครงการ ฯลฯ), สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณูนวล จุจันทร์(2543. หน้า บทคัดย่อ) ในชั้นดำเนินการ ที่ว่าครูผู้สอนหมวดวิชาภาษาไทยได้ดำเนินการจัดกิจกรรมให้นักเรียนมีส่วนร่วม ส่งเสริมให้ผู้เรียนค้นพบคำตอบด้วยตนเองโดยใช้วิธีการหลากหลาย เน้นให้ผู้เรียนปฏิบัติจริงเป็นกลุ่มและเน้นการใช้กระบวนการเรียนทางภาษา ซึ่งทำให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความหมาย ส่งผลให้พัฒนาทักษะทางภาษาอย่างมีประสิทธิภาพ, ตัวอย่างที่ 10(ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ท่องจำบทอาขยานที่เป็นบทร้อยกรองที่ไพเราะ เพื่อให้เกิดความซาบซึ้งในสุนทรียภาพทางภาษา), ตัวอย่างที่ 11(ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้อ่านหรือฟังนิทาน นิยาย บทกวี สารคดี สุภาษิต ฯลฯ เพื่อให้เกิดความจรรโลงใจแก่ผู้อ่านและผู้ฟัง), ตัวอย่างที่ 12(ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่พัฒนาการเรียนรู้ด้านวรรณคดีและวรรณกรรม โดยการทำให้นักเรียนได้อ่าน วิเคราะห์ วิจารณ์วรรณคดีและวรรณกรรมอย่างมีเหตุผล เพื่อรับรู้และเข้าใจความรู้สึกนึกคิดของผู้แต่ง ชีวิตความเป็นอยู่ และวัฒนธรรมในสมัยนั้นๆ), ตัวอย่างที่ 18(ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีนิสัยรักการอ่าน และ

ร้การแสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ด้วยตนเอง) และตัวบ่งชี้ที่ 19(ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนรักการเขียน การบันทึกความรู้จากประสบการณ์การเรียนรู้) สอดคล้องกับวิสัยทัศน์การเรียนการสอนภาษาไทยของ กรมวิชาการ(2545ค. หน้า 7-8) ที่ว่าภาษาไทยเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การบันทึกเรื่องราวจากอดีตจนถึงปัจจุบัน และยังเป็นวัฒนธรรมของชาติ ดังนั้น การเรียนการสอนภาษาไทยต้องสอนให้คนรักการอ่าน การเขียน การแสวงหาความรู้และประสบการณ์ การบันทึกความรู้และข้อมูลข่าวสาร รวมทั้งการสอนให้ผู้เรียนใช้ภาษาไทยได้ถูกต้องในฐานะเป็นวัฒนธรรมทางภาษา ให้ผู้เรียนเกิดความชื่นชมซาบซึ้งภูมิใจในภาษาไทย ตลอดจนเห็นคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรม ขึ้นสรุปและประเมินผล มี 4 ตัวบ่งชี้ ชั้นนี้เป็นชั้นที่แสดงให้เห็นถึงความเข้าใจในบทเรียนที่เรียนผ่านมา สอดคล้องกับชั้นวิเคราะห์ อภิปรายผลงาน องค์ความรู้ที่สรุปได้จากกิจกรรมการเรียนรู้ของ คณะอนุกรรมการปฏิรูปการเรียนรู้(2543. หน้า 20) ที่ว่าครูและผู้เรียนร่วมกันอภิปรายผลที่เกิดจากกิจกรรมการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ โดยเน้นให้ผู้เรียนเกิดการค้นพบองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย

1.3 มาตรฐานด้านสื่อการเรียนรู้ มีจำนวน 9 ตัวบ่งชี้ ที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ บางตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยอื่นๆ ดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่ 3(ครูผู้สอนเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่สร้างง่าย ประหยัดเวลา ราคาไม่แพงและสะดวกในการใช้) สอดคล้องกับแนวคิดของ ลาวรรณ สุกุลภรณ์อารีย์(2545. หน้า 12) ที่ว่าการจัดทำ จัดหาสื่อการเรียนการสอน จะต้องมุ่งเน้นให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการเรียน มีสื่อเพียงพอ ประหยัดเงินและเวลาในการจัดทำ, ตัวบ่งชี้ที่ 4(ครูผู้สอนเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวัสดุอุปกรณ์ สื่อโสตทัศนูปกรณ์ สื่อกิจกรรม ตลอดจนสื่อบริบท อาทิ หนังสืออ่านนอกเวลา ของจริง คอมพิวเตอร์ เกม สนวนวรรณคดี บุคคลที่เป็นภูมิปัญญาทางภาษา ฯลฯ) สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 4(นำภูมิปัญญาท้องถิ่น เทคโนโลยี และสื่อที่เหมาะสมมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน) ในมาตรฐานที่ 4 ของ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา(ม.ป.ป. หน้า 10), ตัวบ่งชี้ที่ 8 (ครูผู้สอนเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่เรียนรู้เข้ากับชีวิตจริงของผู้เรียน) สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 8(ครูใช้แหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย และเชื่อมโยงประสบการณ์กับชีวิตจริง โดยร่วมมือกับชุมชน)ของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2545. ไม่มีเลขหน้า), ตัวบ่งชี้ที่ 2(ครูผู้สอนเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่ตรงกับเนื้อหา), ตัวบ่งชี้ที่ 7(ครูผู้สอนเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ที่เป็นของจริง/รูปธรรมไปสู่สัญลักษณ์) และตัวบ่งชี้ที่ 9(ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเลือกและใช้สื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง) สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 19(การใช้สื่อที่

เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้), ตัวบ่งชี้ที่ 16(การใช้สื่อการสอนที่เป็นของจริง) และตัวบ่งชี้ที่ 20 (การให้ผู้เรียนเลือกใช้สื่อด้วยตนเอง) ตามลำดับ ซึ่งตัวบ่งชี้ทั้ง 3 อยู่ในด้านสื่อการเรียนการสอน ในงานวิจัยของ รัชดาภรณ์ สุราเลิศ(2545. หน้า 117-118)

1.4 มาตรฐานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มีจำนวน 16 ตัวบ่งชี้ ที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีหลายตัวบ่งชี้ที่มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ เรณูนวล จุจันทร์ (2543. หน้า บทคัดย่อ) ในชั้นการประเมินผลของครูผู้สอนหมวดวิชาภาษาไทย รวมทั้งสอดคล้องกับแนวทางการวัดผลของครูต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิชาภาษาไทย อาทิ คุรุรัตน์ สถิตานนท์(2544. หน้า 39-40), ครูลาวรรณ สกุลกรณาอารีย์(2545. หน้า 14-15), ครูสุภาพร สภาพพร(2545. หน้า 26) และครูอำภร นันตา(2545. หน้า 7) ได้แก่ ตัวบ่งชี้ที่ 3(ครูผู้สอนชี้แจง/อธิบายเกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทราบก่อน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองไปสู่เป้าหมายตามเกณฑ์ หรือใช้เกณฑ์ในการประเมินตนเอง), 10(ครูผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ทั้งความรู้ความสามารถทางภาษา พัฒนาการด้านคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่ต้องการปลูกฝังให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน), ตัวบ่งชี้ที่ 11(ครูผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ทั้งก่อนการเรียนรู้ ระหว่างการเรียนรู้ และหลังการเรียนรู้), ตัวบ่งชี้ที่ 12 (ครูผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามศักยภาพ/สภาพที่เป็นจริงของผู้เรียน), ตัวบ่งชี้ที่ 13 (ครูผู้สอนวัดและประเมินผลการเรียนรู้ด้วยความเที่ยงตรง เชื่อถือได้ และยุติธรรม), ตัวบ่งชี้ที่ 14 (ครูผู้สอนเปิดโอกาสให้ผู้เรียน เพื่อน และผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวัดและประเมินผลการเรียนรู้), ตัวบ่งชี้ที่ 15(ครูผู้สอนแจ้งผลการประเมินให้ผู้เรียนทราบอย่างสม่ำเสมอ) และตัวบ่งชี้ที่ 16 (ครูผู้สอนนำผลการประเมินมาใช้ปรับปรุง พัฒนาการจัดการกระบวนการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้อ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตลอดจนคุณภาพของผู้เรียน) ส่วนตัวบ่งชี้ที่ 4(ครูผู้สอนใช้การตอบแบบทดสอบเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินข้อเท็จจริง ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษา ตลอดจนการใช้ภาษา), ตัวบ่งชี้ที่ 5(ครูผู้สอนใช้การตรวจผลงานเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินการนำความรู้และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงานของผู้เรียน อาทิ เรียงความ บทร้อยกรอง แฟ้มผลงาน ฯลฯ), ตัวบ่งชี้ที่ 6(ครูผู้สอนใช้การสังเกตการปฏิบัติกิจกรรมเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินการนำทักษะภาษาและความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ที่ให้ปฏิบัติจริง อาทิ การโต้ว่าที่ การกล่าวสุนทรพจน์ ฯลฯ) และตัวบ่งชี้ที่ 7(ครูผู้สอนใช้การสังเกตกระบวนการคิดเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินวิธีการเรียนรู้ กระบวนการคิดของผู้เรียน อาทิ การตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ ฯลฯ) สอดคล้องกับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินผลการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยของ กรมวิชาการ(2545ค. หน้า 175-176) ที่ใช้แบบทดสอบเก็บรวบรวม

ข้อมูลเพื่อวัดข้อเท็จจริง ความรู้เกี่ยวกับกระบวนการ, การดูจากผลงานเพื่อวัดการนำความรู้และทักษะไปใช้ในการปฏิบัติงาน, การดูการปฏิบัติเพื่อวัดการนำทักษะและความรู้ไปใช้ในสถานการณ์ที่ให้ปฏิบัติจริง และการดูกระบวนการเพื่อวัดวิธีการเรียนรู้ และกระบวนการคิดของผู้เรียน

1.5 มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ มีจำนวน 15 ตัวบ่งชี้ ที่ผ่านการคัดเลือกจากผู้เชี่ยวชาญ บางตัวบ่งชี้มีความสอดคล้องกับแนวคิดและงานวิจัยอื่นๆ ดังนี้ ตัวบ่งชี้ที่ 1(ครูผู้สอนจัดสภาพห้องเรียน ให้มีความสะดวก สะอาด สวยงาม และเอื้อต่อการปฏิบัติงานฝึกทักษะของผู้เรียน) สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 2(จัดสถานที่เรียน สถานที่จัดกิจกรรมเพียงพอ สะอาด ร่มรื่น สวยงาม เป็นระเบียบ ปลอดภัย อยู่ในสภาพที่ใช้การได้และเอื้อต่อการเรียนรู้) ในมาตรฐานที่ 5 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา(ม.ป.ป. หน้า 10), ตัวบ่งชี้ที่ 5(ครูผู้สอนจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ไว้ใจ จูงใจ และเสริมแรงให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ) สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 2(ครูจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศที่ปลุกเร้า จูงใจ และเสริมแรง ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้เต็มตามศักยภาพ) ในด้านการสอนของครูของ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2545. ไม่มีเลขหน้า), ตัวบ่งชี้ที่ 6(ครูผู้สอนกับนักเรียน และผู้เรียนกับผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน) สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่ 6(ให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน และระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน) ในงานวิจัยของ ไพศาล สุวรรณน้อย(กาญจนา ไชยพันธุ์, 2545. หน้า 59-60 อ้างอิงจาก ไพศาล สุวรรณน้อย, 2545), ตัวบ่งชี้ที่ 7(ครูผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมทักษะการฟัง โดยให้ผู้เรียนได้ฟังเสียงอย่างชัดเจนและถูกต้อง), ตัวบ่งชี้ที่ 8(ครูผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมทักษะการฟังและการดู โดยให้ผู้เรียนได้ฟังเสียงและมองเห็นภาพได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง), ตัวบ่งชี้ที่ 9(ครูผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมทักษะการพูด โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริงในสถานการณ์จริง/จำลอง), ตัวบ่งชี้ที่ 10(ครูผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมทักษะการอ่าน โดยให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง) และตัวบ่งชี้ที่ 11(ครูผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมทักษะการเขียนเชิงสร้างสรรค์ โดยใช้สถานที่ที่สงบเงียบ อากาศถ่ายเท ท่ามกลางธรรมชาติ) สอดคล้องกับแนวคิดของ ประพนอม เพชรภู(2544ก. หน้า 29-35) ที่ว่าการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อสอนการฟัง ต้องเตรียมเสียงให้ดี เตรียมสถานที่นั่งสบาย ถ้าเป็นการฟังจากโทรทัศน์ที่ต้องมองเห็นภาพ ต้องจัดให้ทุกคนมองเห็นได้อย่างชัดเจนทุกคน ไม่มีเสียงรบกวน เพราะทุกคนต้องใช้สมาธิในการฟัง, การจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อสอนการพูด ต้องเน้นการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติจริงในสถานการณ์ต่างๆ เช่น การโต้วาทิ, การจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อสอนการอ่าน ต้องเน้นการลงมือปฏิบัติ และส่งเสริมการค้นพบข้อบกพร่องด้วยตนเอง ส่วนการเขียนเชิงสร้างสรรค์หรือการเขียนที่ต้องใช้จินตนาการ บรรยากาศ

ควรสงบเงียบ อยู่ท่ามกลางธรรมชาติที่สวยงาม, ตัวบ่งชี้ที่ 12(ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยต้องให้ภาษาไทยในการสื่อสารได้ดี และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน) สอดคล้องกับคุณลักษณะและบทบาทของผู้สอนต่อการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของกรมวิชาการ(2545ค. หน้า 103) ที่ว่าผู้สอนใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้ดี เป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่น, ตัวบ่งชี้ที่ 14(ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องใช้ภาษาที่เป็นแบบแผน เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน) และตัวบ่งชี้ที่ 15(ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องสอนการใช้ภาษาแก่ผู้เรียนอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง) สอดคล้องกับแนวคิดของ กรมวิชาการ(2545ค. หน้า 173) ที่ว่าครูทุกคนไม่ว่าจะสอนวิชาใดก็ตามจะต้องใช้ภาษาที่เป็นแบบแผน เป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักเรียน และต้องสอนการใช้ภาษาแก่ผู้เรียนด้วยเสมอ

จะเห็นได้ว่า มีตัวบ่งชี้บางตัวที่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยท่านอื่นๆ ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจาก ในปัจจุบันมีผู้วิจัยได้ทำการศึกษาในส่วนของจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญจำนวนมาก แต่ยังไม่พบผู้วิจัยที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ของกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย จึงทำให้ตัวบ่งชี้บางตัวไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยท่านอื่นๆ

2. น้ำหนักความสำคัญของมาตรฐานการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

จากการเปรียบเทียบความสำคัญของมาตรฐานทั้ง 5 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านการเตรียมการสอน มาตรฐานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ มาตรฐานด้านสื่อการเรียนรู้ มาตรฐานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ และมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ พบว่า ผู้เชี่ยวชาญได้ให้ความสำคัญกับมาตรฐานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้มากที่สุด รองลงมา คือ มาตรฐานด้านการเตรียมการสอน มาตรฐานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ มาตรฐานด้านสื่อการเรียนรู้ และมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ ตามลำดับ จากการศึกษาในรายละเอียดของเอกสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการการเรียนรู้ สะท้อนให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น เน้นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง การฝึกปฏิบัติจริง ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ อาจด้วยเหตุนี้ จึงทำให้มาตรฐานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้มีความสำคัญมากที่สุด ดังนั้น ภารกิจหลักของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ก็คือ การให้ความสำคัญกับการดำเนินการจัดกระบวนการเรียนรู้เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้ความสามารถด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง และเกิดความภาคภูมิใจในภาษาไทย โดยจัดกิจกรรมที่หลากหลายให้ผู้เรียนได้ค้นพบและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง และจาก

ผลการวิจัยยังพบว่า มาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ เป็นมาตรฐานที่มีความสำคัญน้อยที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชดาภรณ์ สุราเลิศ(2545. หน้า 129-130) ที่ว่าครูประถมศึกษาให้ความสำคัญองค์ประกอบด้านบรรยากาศ/สภาพแวดล้อมเป็นอันดับสุดท้าย อย่างไรก็ตาม การจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น ต้องอาศัยสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศเป็นส่วนประกอบหนึ่งที่ช่วยส่งเสริม สนับสนุนให้การจัดการเรียนรู้ดำเนินไปได้ด้วยดี โดยเฉพาะครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยที่ต้องเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาไทยแก่ผู้เรียน รวมถึงครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ต้องสอนการใช้ภาษาไทยแก่ผู้เรียนอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง

3. ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

จากผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย(ประธานอนุกรรมการ/หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย) ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทั้ง 78 ตัวบ่งชี้ ว่ามีความเหมาะสมในการบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และรายตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับมากที่สุดเป็นส่วนใหญ่ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะตัวบ่งชี้ที่มีความสอดคล้องกับแนวการจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แนวการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สื่อการเรียนรู้ภาษาไทย การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ภาษาไทย รวมทั้งสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศในการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อาทิ ตัวบ่งชี้ที่ 5(ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาทักษะการฟัง การดู การพูด การอ่าน และการเขียนในลักษณะทักษะสัมพันธ์) ในมาตรฐานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ 4 (ครูผู้สอนใช้การตอบแบบทดสอบเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินข้อเท็จจริง ความรู้เกี่ยวกับกฎเกณฑ์ของภาษา ตลอดจนการใช้ภาษา) ในมาตรฐานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ 8(ครูผู้สอนจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ส่งเสริมทักษะการฟังและการดู โดยให้ผู้เรียนได้ฟังเสียงและมองเห็นภาพได้อย่างชัดเจนและถูกต้อง) ในมาตรฐานด้านสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศ เป็นต้น สอดคล้องกับคุณสมบัติที่ดีของตัวบ่งชี้ของ ศิริชัย กาญจนวาสิ(2545. หน้า 84) ที่ว่าตัวบ่งชี้ที่ดีต้องบ่งชี้ได้ตามลักษณะที่ต้องการวัดอย่างถูกต้อง แม่นยำ โดยมีความตรงประเด็น และมีความเป็นตัวแทน

สำหรับด้านความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยนั้น ผลการวิจัย พบว่า มีความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และรายตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับมากเป็นส่วนใหญ่เช่นกัน ทั้งนี้น่าจะเป็นเพราะ ตัวบ่งชี้แต่ละตัวมีความเป็นรูปธรรม สามารถวัดได้ชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปใช้ เช่น ตัวบ่งชี้ที่ 1 (ครูผู้สอนวิเคราะห์หลักสูตรกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยอย่างละเอียด เพื่อให้ทราบถึงหลักการ เป้าหมายและแนวทางการจัดการเรียนรู้) ในมาตรฐานด้านการเตรียมการสอน ตัวบ่งชี้ที่ 3 (ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้และสาระการเรียนรู้) ในมาตรฐานด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ ตัวบ่งชี้ที่ 7 (ครูผู้สอนใช้การสังเกตกระบวนการคิดเป็นวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินวิธีการเรียนรู้ กระบวนการคิดของผู้เรียน อาทิ การตั้งคำถามให้ผู้เรียนตอบ ฯลฯ) ในมาตรฐานด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับคุณสมบัติที่ดีของตัวบ่งชี้ที่ ศิริชัย กาญจนวาสี(2545, หน้า 86) กล่าวไว้ว่า ตัวบ่งชี้ที่ดีต้องสะดวกในการนำไปใช้ ใช้ได้ดีและใช้ได้ผล สามารถเก็บข้อมูลได้ง่าย และแปลความหมายง่าย

จากผลการวิจัย พบว่า การตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยมีความคิดเห็นต่อตัวบ่งชี้ในด้านความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นอย่างดี แต่ไม่สอดคล้องกับความเป็นจริงในการปฏิบัติ กล่าวคือ การจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในปัจจุบัน ยังใช้วิธีการสอนแบบเก่า(การสอนแบบบรรยาย) ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญในความคิดของครูรุ่นเก่านั้น นับเป็นการเพิ่มภาระให้กับครูผู้สอนเป็นอย่างมาก ทั้งการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล รวมทั้งการจัดสภาพแวดล้อมและบรรยากาศที่ใช้สนับสนุนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หรือกล่าวโดยรวมคือ ครูผู้สอนยังไม่มีความพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงการสอนของตนเอง เพราะการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น มีความแตกต่างกับการจัดการเรียนการสอนแบบบรรยายที่ตนเคยชิน จึงอาจกล่าวได้ว่า การที่ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กับการที่ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญนั้น เป็นคนละประเด็นกัน เพราะในปัจจุบัน ครูผู้สอนส่วนใหญ่มีความรู้และความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเป็นอย่างดี แต่มีเพียงส่วนน้อยที่ใช้วิธีการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาใช้กับผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ของตน

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยสามารถนำตัวบ่งชี้เหล่านี้ไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมากยิ่งขึ้น

1.2 ครูผู้สอนในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ สามารถนำตัวบ่งชี้ที่ 14(ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องใช้ภาษาที่เป็นแบบแผน เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน) และตัวบ่งชี้ที่ 15(ครูผู้สอนทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องสอนการใช้ภาษาแก่ผู้เรียนอย่างถูกต้องและต่อเนื่อง) ในมาตรฐานที่ 2 ด้านการจัดกระบวนการเรียนรู้ เป็นแนวทางในการมีส่วนร่วมของการส่งเสริมการจัดกระบวนการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ทั้งการอ่าน การเขียน การฟัง การดูและการพูด

1.3 ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และผู้เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย สามารถนำตัวบ่งชี้ที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการติดตามผลการปฏิบัติการสอนของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อพัฒนาคุณภาพงานด้านวิชาการให้ดียิ่งขึ้น ซึ่งถือเป็นส่วนหนึ่งของการประกันคุณภาพภายใน และสามารถให้รองรับการประเมินคุณภาพภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในมาตรฐานที่ 9 ตัวบ่งชี้ที่ 1(ครูมีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย)

1.4 ในการนำตัวบ่งชี้ไปใช้นั้น อาจไม่สามารถใช้ตัวบ่งชี้ทั้ง 78 ตัวได้ทั้งหมด ผู้วิจัยขอเสนอแนะวิธีการคัดเลือกตัวบ่งชี้ เช่น ต้องคัดเลือกตัวบ่งชี้ทั้ง 5 มาตรฐาน แต่คัดเลือกตัวบ่งชี้ที่มีค่านำหนักคะแนนความสำคัญมากที่สุดในแต่ละมาตรฐานเป็นอันดับแรก แล้วจึงเรียงลำดับความสำคัญที่ลดหลั่นกันลงมาให้เท่ากับจำนวนที่ต้องการ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตเฉพาะการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเท่านั้น ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในกลุ่มสาระการเรียนรู้อื่นๆ

2.2 ควรมีการวิจัยเพื่อหาเกณฑ์การประเมินตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย เพื่อติดตามผลการจัดการเรียนรู้และสามารถนำไปใช้ในการประเมินผลงานด้านวิชาการของครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

2.3 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เทคนิคเดลฟายในการพัฒนาตัวบ่งชี้การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย โดยผ่านการพิจารณาจากผู้เชี่ยวชาญในด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ดังนั้น ควรมีการวิจัยเพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้ในลักษณะอื่นๆ อาทิ การสร้างตัวบ่งชี้โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor Analysis)

2.4 การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมและความเป็นไปได้ในการดำเนินการตามตัวบ่งชี้ จากครูผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยเท่านั้น ควรมีการวิจัยกับผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย อาทิ ผู้อำนวยการสถานศึกษา ศึกษาในเทศก์ที่รับผิดชอบกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

